

Københavns Byret

Akt.nr. //



Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2011.1.2

Dato 17. januar 2011

Ved en e-mail af 23. december 2010 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at forslaget ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til jr.nr.2010-730-1206.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

17 JAN. 2011

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 NR. 730-1206

FORENINGEN AF OFFENTLIGE ANKLAGERE

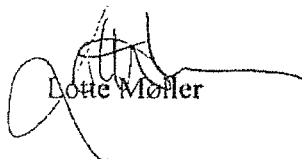
Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Horsens 14. januar 2011

Justitsministeriet har til Foreningen af Offentlige Anklagere fremsendt udkast til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner), med henblik på fremsættelse af eventuelle bemærkninger.

Foreningen af Offentlige Anklagere har ingen bemærkninger til den foreslåede lovændring.

På foreningens vegne


Lotte Møller



STATSADVOKATEN

Akt.nr. 6

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
12 JAN. 2011

DATO 12.01.2011

JOURNAL NR.

SA1-2010-510-0003

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: THU

STATSADVOKATEN FOR KØ-
BENHAVN OG BORNHOLM

JENS KOFODS GADE 1, 3, TH
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 00

FAX 33 30 73 49

Angående høring af 3. januar 2011 vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner) – J.nr. 2010-730-1206

Sendes tilbage til **Justitsministeriet**, idet jeg ikke har bemærkninger til udkastet.

På statsadvokatens vegne

Anders Riisager
vicestatsadvokat

Justitsministeriet
Lovafdelingen

12 JAN. 2011

2010 NR. 730-1206

Jmt. modt
18 JAN. 2011



Justitsministeriet
Lovafdelingen, Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

AKT.NR. 16
DATO

19 JAN. 2011

JOURNAL NR.

RA-2010-510-0014

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: BKE

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Ved e-mail af 22. december 2010 (j.nr. 2010-730-1206) har Justitsministeriet fremsendt udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner) med anmodning om en udtalelse.

I den anledning skal jeg meddele, at lovudkastet ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Jørgen Steen Sørensen

19 JAN. 2011

Justitsministeriet
Lovafdelingen

20 NR.

Østre Landsret
Præsidenten



Den 17 JAN. 2011
J.nr. 40A-ØL-69-10

Justitsministeriets
lovafdeling
Slotholmsgade 10
1216 København K

I et brev af 22. december 2010 (sagsnr. 2010-730-1206) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om et udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

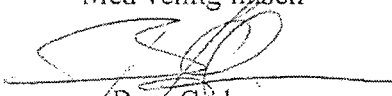
Efter at sagen er blevet drøftet på et plenarmøde for landsrettens dommere den 7. januar 2011, skal jeg udtale følgende:

Hensigtsmæssigheden af at udvide adgangen til at anvende anonyme vidner beror navnlig på en afvejning af på den ene side hensynet til bekæmpelsen af kriminalitet (og i forbindelse hermed hensynet til det eller de pågældende vidner) og på den anden side hensynet til, at den, der er sigtet eller tiltalt i en straffesag, sikres muligheder for et effektivt forsvar.

Afvejningen af disse hensyn og dermed om vurderingen af den foreslåede udvidede ordning med anonyme vidner beror således i nogen grad på retspolitiske hensyn, hvorfor landsretten ikke finder anledning til at fremkomme med bemærkninger om lovudkastet.

Kopi af dette brev sendes som anmodet til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen



Bent Carlsen

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 NR. 730-1206-1180

Imt. modt.
12 JAN. 2011

12 JAN. 2011 Akt.nr. 5

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Randi Graabek

J.nr.: 2010-005-556
/ JGP 136

POLITIOMRÅDET

Politistaben

Efterforskning
Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888
Direkte: 4515 4031
Telefax: 3343 0006

E-mail: rpcha@politi.dk
Web: www.politi.dk


Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (udvidet adgang til at anvende anonyme vidner)

Ved skrivelse af 22. december 2010 har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

Rigspolitiet kan i den anledning oplyse, at Rigspolitiet er positivt indstillet i forhold til den foreslåede udvidelse af adgangen til at anvende anonyme vidner. Det fremsendte udkast til lovforslag giver i øvrigt ikke Rigspolitiet anledning til bemærkninger.

Der henvises til ministeriets j.nr. 2010-730-1206.

Med venlig hilsen


Kenneth Joensen
vicepolitimester

Justitsministeriet
Lovafdelingen

12 JAN. 2011
2010 NR. 730-1206



Justitsministeriet
jm@jm.dk

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 14. januar 2011
J.NR.
540.10/24600/SWG

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner)

1. Indledning

Ved e-mail af 22. december 2010 har Justitsministeriet anmodet om senest den 17. januar 2011 at modtage Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

2. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget udvides adgangen til at anvende anonyme vidner i retten. Lovforslaget indebærer således navnlig, at der i retsplejeloven indsættes en bestemmelse om, at rettens afgørelse om at tillade (fuldstændig eller delvis) anonymisering af et vidne træffes på grundlag af en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder eventuelle oplysninger om vidnets forudgående tilknytning til tiltalte og oplysninger om sagens karakter. Herved forudsættes det, at domstolene får en vis udvidet adgang til at tillade anonyme vidner i forhold til, hvad der følger af den gældende lovgivning og de forudsætninger for lovens anvendelse, som er opstillet i den gældende lovs forarbejder. I modsætning til, hvad der fremgår af den gældende lovs forarbejder, forudsættes det således med lovforslaget, at der ikke nødvendigvis skal være tale om såkaldte tilfældighedsvidner (vidner uden nogen tilknytning til tiltalte) for, at anonym vidneførsel kan anvendes. I øvrigt fastslås det, at adgangen til at anvende anonyme vidner ikke i alle tilfælde er begrænset til sager, hvor der er tale om særlige former for kriminalitet (grov og mere organiseret kriminalitet), og hvor der foreligger egentlige trusler mod det pågældende vidne.

3. Instituttets bemærkninger til lovforslaget

Instituttet finder, at de foreslåede ændringer af reglerne om adgangen til at anvende anonyme vidner ikke krænker menneskeretlige forpligtelser, idet det forudsættes, at de begrænsninger, der følger af menneskeretten, herunder særligt Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 6 og proportionalitetsprincippet, respekteres. Der henvises herved til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.

Der henvises til j.nr. 2010-730-1206.

Med venlig hilsen

Charlotte Flindt Pedersen
vicedirektør

Akt.nr. 13

Birgitte Broberg**Fra:** Louise Bau Ishøj (709lis)**Sendt:** 17. januar 2011 10:16**Til:** Justitsministeriet**Emne:** SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner)

Faggruppen af socialrådgivere i Kriminalforsorgen, sender hermed flg. høringssvar vedr. Udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven

I det store hele ser faggruppen positivt på udkastet til forslaget om ændring af retsplejeloven (udvidet adgang til anonyme vidner), hvorfor faggruppen ikke de store bemærkninger til høringen.

Følgende er dog bemærket:

Et medlem af faggruppens bestyrelse ser bl.a. positivt på at man i forslaget, foreslår at brugen af anonyme vidner ikke kun skal begrænse sig til sager, hvor der er tale om særlige former for kriminalitet, hvilket giver retten mulighed for at lave de nødvendige skøn for behovet af anvendelse af anonyme vidner i alle sager. Ligesom pågældende mener, at det er positivt at retten har mulighed for at afholde et møde med vidnet, forinden det afgøres om anvendelse af anonymitet skal benyttes, således at det kan blive afdækket om vidnet evt. har skjulte motiver. Et enkelt medlem af faggruppens bestyrelse er betænkelig ved, at man i forslaget ikke har valgt at ændre på de pågældende regler vedr. hel eller delvis vidneanonymitet, som nu kun gælder såfremt hensynet for vidnets sikkerhed taler for det. Medlemmet er inde på at vidner bør tilbydes delvis vidneanonymitet, når vidner udtaler sig imod den sigtede.

Med venlig hilsen

Louise Bau Ishøj

(næstformand i faggruppen af socialrådgiver i Kriminalforsorgen)

Socialrådgiver

Kriminalforsorgen afd. i København

Nyropsgade 45, 4 sal.

1602 København V

Tlf. 72 55 67 82

KRIMINAL  FORSORGEN

18 JAN. 2011

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 NR. 730-1206

Dato: 17. januar 2011.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har i brev af 12. december 2010 (Sagsnummer 2010-730-1206) anmodet om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag om lov om udvidet adgang til at anvende anonyme vidner.

Dommerforeningen kan henholde sig det svar, man afgav den 8. april 2002 i forbindelse med lovforslag nr. 139 om ændring af retsplejeloven (Forbedret vidnebeskyttelse - Justitsministeriets j.nr. 2002-730-0526).

Man erklærede sig dengang enig i, at det er afgørende betydning, at vidner beskyttes mod overgreb, men at dette hensyn må afvejes over for tiltaltes mulighed for varetagelse af sit forsvar. Disse hensyn må gælde så meget mere, når der er tale om en udvidelse af adgangen til føre anonyme vidner.

Selvom der i de senere år er sket betydelige forbedringer af de bygningsmæssige forhold, er situationen flere steder – blandt andet i de to landsretter og i Københavns byret – således, at det ikke med sikkerhed kan forventes, at fuldstændig anonymitet vil kunne gennemføres.

Forslaget giver ikke i øvrigt Dommerforeningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

17 JAN. 2011

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 NR. 730-R06

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

8. april 2002

J.nr. 45/2002

Deres j.nr. 2002-730-0526

I en skrivelse af 27. februar 2002 har Justitsministeriet anmodet Dommerforeningen om en udtalelse om lovforslag nr. 139 om ændring af retsplejeloven (Forbedret vidnebeskyttelse).

Dommerforeningen er enig i, at det er af afgørende betydning, at vidner beskyttes mod overgreb, men dette hensyn må afvejes over for tiltaltes mulighed for varetagelse af sit forsvar.

Såfremt forslaget skal gennemføres, er foreningen enig i, at anonymisering, som det er anført i bemærkningerne, kun skal anvendes undtagelsesvist. Dette bør præciseres i lovtæksten for eksempel derved, at den foreslåede § 848, stk. 2, indledes med ordene: "Retten kan i ganske særlige tilfælde, og hvor det må antages....".

Domstolenes bygningsmæssige forhold er således, at det ikke med sikkerhed kan forventes, at fuldstændig anonymitet vil kunne gennemføres.

Dommerforeningen finder det uheldigt, at lovbemærkningerne indeholder en tilkendegivelse om, at kære af kendelser om hemmeligholdelse i almindelighed forudsættes tillagt opsættende virkning. Hensynet til domsforhandlingens kontinuerlige gennemførelse taler i modsat retning for så vidt angår kendelser, der afsiges under domsforhandlingen eller umiddelbart før denne. Foreningen finder derfor, at det bør fremgå af lovtæksten, at retsplejelovens almindelige regler om kære og opsættende virkning finder anvendelse.

Forslaget giver ikke i øvrigt foreningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen


Henrik Linde

23/4-02
Justitsministeriets
Lovafdeling

1 A 2002-730-0526

Retssikkerhedsfonden
Nytorg 5, 1. sal
1450 København K

**Til Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K**

Vedhæftet sender jeg Retssikkerhedsfondens svar på høringen vedrørende lovforslag om anonyme vidner. (Ministeriets journalnummer 20.10.730.1206).

Ole Espersen
Formand for Retssikkerhedsfonden

Høringsvar vedrørende lovforslag om udvidet adgang til at anvende anonyme vidner (LB 140882)**Indledning**

Som det fremgår af indledningen til lovforslaget er baggrunden for anvendelsen af anonyme vidner dels hensynet til vidnets sikkerhed, dels hensynet til retshåndhævelsen. Begge hensyn er klart legitime og væsentlige.

Hovedproblemet med at anvende anonyme vidner er hensynet til tiltaltes forsvar, hvilket også fremgår af indledningen.

Denne konflikt har hidtil været løst på den måde, at anonyme vidner efter retsplejeloven kun måtte anvendes "når det måtte antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar".

Denne bestemmelse skulle fortolkes således, at der skulle være tale om såkaldt "tilfældige vidner", dvs. vidner, der ikke havde kendskab til tiltalte, men havde gjort deres iagttagelser fordi de tilfældigt havde været til stede, f.eks. på en bar under en skudepisode.

Det har vist sig, at de nuværende regler så at sige ikke anvendes – formentlig bl.a. fordi det er forholdsvis sjældent at vidner tilfældigt overværer alvorlig kriminalitet.

Regeringens forslag

Regeringen foreslår, at bevare bestemmelsen om, at anonymiteten må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, samt bestemmelsen om, at der skal være grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare.

Eneste ændring er, at

"afgørelsen træffes på grundlag af en samlet vurdering af sagens omstændigheder, herunder eventuelle oplysninger om vidnets forudgående tilknytning til tiltalte og oplysninger om sagens karakter"

Afgørelsen er hermed fuldstændig overladt til dommerens skøn – uden nogen form for pejlemærker i loven – udover at anonymiteten skal være uden betydning for tiltaltes forsvar.

På s. 18 i forarbejderne tales om en forbindelse mellem tiltalte og vidnet af mere "overfladisk og perifer" karakter, hvor der ikke er grundlag for at formode "at vidnet af den grund kan have en personlig interesse i at afgive en belastende forklaring mod tiltalte"

Det understreges, at vidneførelsen skal have undtagelsens karakter, ligesom der side 3 tales om "meget snævre rammer".

19 JAN. 2011

Det er klart, at hvis vidnet har forhåndskendskab til tiltalte f.eks. fordi han er grønthandler i tiltaltes kvarter, vil der ofte ikke være relevante indvendinger fra forsvareren, at vidnet afgiver vidneforklaring anonymt.

Er der derimod tale om, at vidnet og tiltalte har færdedes i det samme kriminelle miljø, stiger risikoen for, at vidnet vil afgive en usand forklaring uanset et overfladisk personligt kendskab til tiltalte. Forarbejderne udelukker ikke denne mulighed.

Det er fortsat tanken, at forsvareren skal have kendskab til vidnets identitet og naturligvis også til en eventuel tidligere forbindelse mellem tiltalte og vidnet.

Det må antages, at domstolene vil følge den snævre mulighed for udvidelse, der er skitseret i forarbejderne. På denne baggrund ses der ikke at være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved lovforslaget.

Retssikkerhedsfonden skal dog anbefale, at det kommer til at fremgå af lovtæksten, at hvis kendskabet mellem vidne og tiltalt hidrører fra en fælles tilknytning til et bestemt kriminelt miljø, kan vidnet ikke være anonymt.

Med venlig hilsen,

Ole Espersen

Formand for Retssikkerhedsfonden

Jmt. modt.

20 JAN. 2011

Akt.nr. 17

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

H.C. Andersens Boulevard 45
1553 København V

Telefon 33 43 70 00
service@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

19. januar 2011

**Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af
retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).**

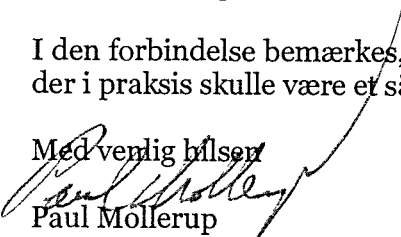
Justitsministeriet har den 22. december 2010 (j.nr. 2010-730-1206) anmodet om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

Danske Advokater kan ikke tilslutte sig den foreslåede udvidelse af adgangen til at anvende anonyme vidner, som bl.a. vil indebære mulighed for at hemmeligholde identiteten også på vidner som ikke er såkaldte tilfældighedsvidner.

Efter Danske Advokaters opfattelse rejser forslaget nogle alvorlige retssikkerhedsmæssige problemstillinger, og lovudkastet indeholder ikke en nærmere redegørelse for behovet for den foreslåede udvidelse.

I den forbindelse bemærkes, at Danske Advokater har vanskeligt ved at se, at der i praksis skulle være et sådan behov.

Med venlig hilsen


Paul Møllerup
adm. direktør

Justitsministeriet
Lovafdelingen

20 JAN. 2011

2010 NR. 730-1200

Advokatrådet

ADVOKAT 
SAMFUNDETJustitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København KKRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50DATO: 19-01-2011
SAGSNR.: 2010 - 5694
ID NR.: 41031

jm@jm.dk

Høring - udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner)

Ved e-mail af 22. december 2010 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Advokatrådet kan ikke anbefale vedtagelse af lovforslaget, der vil udvide adgangen til at hemmeligholde vidners identitet for sigtede og tiltalte.

Den nuværende adgang til at hemmeligholde vidnets navn, stilling og bopæl blev indsat i retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2, ved lov nr. 381 af 6. juni 2002.

Lovændringen indebar, at der i ganske særlige tilfælde kunne ske hemmeligholdelse af vidnets identitet, såfremt der var tale om et såkaldt "tilfældighedsvidne", det vil sige et vidne, som ikke tilhørte kredsen omkring tiltalte eller i øvrigt på anden måde havde relationer til tiltalte, men som alene ved et tilfælde var blevet vidne til en mulig kriminel handling.

Advokatrådet udtrykte i sit høringssvar af 27. marts 2002 alvorlige betænkeligheder ved den påtænkte ordning.

Betænkelighederne ved anonym vidneførsel blev allerede i Retsplejerådets betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner m.v. side 30, beskrevet blandt andet således:

"Hemmeligholdelsen af vidnets identitet vil berøve tiltalte muligheden for at oplyse retten om, at det pågældende vidne har usaglige motiver til at afgive belastende vidneudsagn om tiltalte. Samtidig medfører muligheden for anonymisering en forøget risiko for, at personer, der ønsker at få ram på en anden, vil komme med falske anmeldelser og vidneforklaringer, gående ud på f.eks., at den pågældende i et helt eller delvist opdigtet omfang har medvirket ved salg af narkotika. Gennem anonymisering vil et sådant eventuelt vidne kunne opnå vidt spillerum for sine beskyldninger, og tiltalte og forsvareren vil have forringede muligheder for at imødegå forklaringen".

De fremhævede betænkeligheder var årsag til, at ændringsforslaget i 2002 var begrænset til "tilfældighedsvidner".

Den nu foreslåede ændring indebærer, at det også skal være muligt at hemmeligholde identiteten på et vidne, som har en nærmere personlig tilknytning til den tiltalte.

Advokatrådet savner en nærmere redegørelse for behovet for den foreslåede udvidelse. Der er således ikke i bemærkningerne nævnt tilfælde, hvor der har været behov for en udvidet beskyttelse af et vidne. Kun Vestre Landsrets kendelse af 25. september 2002 refereret i bemærkningerne på side 12 kunne, såfremt den var afsagt efter lovændringen, have fået et andet udfald, idet rettens begrundelse for at nægte fuldstændig anonymisering var, at vidnerne ikke kunne anses som tilfældige vidner. Det fremgår dog ikke af referatet, om rettens afvisning af at give vidnerne fuldstændig anonymitet konkret medførte, at vidnerne efterfølgende led overløst.

Rettens afgørelse af om et vidne skal sikres anonymitet, må i sagens natur ske efter en afhøring af vidnet, som tiltalte vil være udelukket fra at overvære, jf. § 856, stk. 7. Det indebærer, at bedømmelsen af om vidnet har en tilknytning til tiltalte, herunder tilknytningens karakter, vil ske på baggrund af vidnets egen forklaring, uden at tiltalte vil have mulighed for at imødegå den.

I lyset af de betænkeligheder som tidligere er fremhævet, herunder i Retsplejerådets ovenfor nævnte betænkning, indebærer det foreslåede efter Advokatrådets opfattelse en øget risiko for "hævnanmeldelser" eller "hævnforklaringer".

Advokatrådet finder ikke, at det er muligt at sikre, at vidnet ikke har en sådan tilknytning til tiltalte (eller sagen), at anonymiteten må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Navnlig i en tid med bandekonflikter, hvor tilhørsforholdet til en bande ikke er knyttet til et registrerbart medlemskab, bør det sikres, at regler om anonymitet ikke kan misbruges til at bekrige hinanden. Det vil typisk alene være tiltalte, der har mulighed for at påvise en tilknytning mellem et vidne, der ønsker anonymitet, og f.eks. et offer, et andet vidne i sagen eller en gruppe, som står i en konflikt med den tiltalte.

Lovteknisk bemærkes, at der i § 856, stk. 8-10, bør foretages konsekvensændringer.

Med venlig hilsen



Rasmus Møller Madsen

LANDSFORENINGEN AF
FORSVARSADVOKATER

Jmt. modt.
17 JAN. 2011

FORMAND :
HENRIK STAGETORN
ST. STRANDSTRÆDE 21
1255 KØBENHAVN K
TLF. 33 12 46 11
FAX 33 12 84 45
E-MAIL: HS@SWLP.DK

Akt.nr. 9

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh. K

SEKRETARIAT :
AMAGERTORV 11, 3.
1160 KØBENHAVN K
TLF. 33 15 01 02
GIRO 735 02 01
E-MAIL: ER@HOMANNLAW.DK

Amagertorv 11
14. januar 2011
ER/ER

Vedr.: Sagsnr. 2010-730-1206. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner).

Ministeriet har med mail af 22. december 2010 fremsendt ovennævnte høring og anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater om en udtalelse, der skal foreligge senest den 17. januar 2011.

Materialet har været forelagt Landsforeningens bestyrelse, der advarer mod det foreslåede.

Det fremgår af de gældende regler, at anonym vidneførsel kun kan tillades, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, at tiltalte ikke får kendskab til vidnets identitet, jfr. § 856, stk. 2, indledningsvis.

Efter forslaget ønskes der nu også adgang til, at domstolene kan tillade anonym vidneførsel for personer, der ikke er såkaldte tilfældighedsvidner.

Det er overordentligt betænkeligt, idet det reelt kun er tiltalte, der vil kunne redegøre for, om det pågældende vidne kan have usaglige motiver til at afgive en belastende forklaring. Det er, hvis vidnet har usaglige grunde til at afgive en belastende forklaring, ikke noget værn mod urigtige forklaringer og domfældelser, at retten eller parterne afhører vidnet om det nærmere kendskab til den tiltalte, modsat lovforslagets bemærkninger side 8. Det bemærkes i denne forbindelse, at andre hensyn end relationen til den tiltalte muligt heller ikke bliver afdækket, f.eks. vidnets relationer til en evt. forurettet eller tilhørsforhold til en konkurrerende sammenslutning.

Landsforeningen kan henvise til Retsplejerådets betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner m.v., side 30, hvori der bl.a. var anført følgende:

17 JAN. 2011

"Hemmeligholdelsen af vidnets identitet vil berøve tiltalte muligheden for at oplyse retten om, at det pågældende vidne har usaglige motiver til at afgive belastende vidneudsagn om tiltalte. Samtidig medfører muligheden for anonymisering en forøget risiko for, at personer, der ønsker at få ram på en anden, vil komme med falske anmeldelser og vidneforklaringer gående ud på f.eks., at den pågældende i et helt eller delvist opdigtet omfang har medvirket ved salg af narkotika. Gennem anonymisering vil et sådant eventuelt vidne kunne opnå vidt spillerum for sine beskyldninger, og tiltalte og forsvareren vil have forringede muligheder for at imødegå forklaringen."

Landsforeningen savner i bemærkningerne til lovforslaget fuldstændigt eksempler på, at der har været en reel begrundelse for vidners angst ved at afgive forklaring. Man har i øvrigt valgt at fremsætte forslaget uden at forelægge det for de faste udvalg, der beskæftiger sig med strafferetspleje, trods at det har en indgribende betydning for den tiltalte.


Der er således ikke anført nogen nærmere konkret begrundelse for Justitsministeriets overvejelser i forslagets side 16, næstsidste afsnit.

Landsforeningen finder, at den redegørelse, Rigsadvokaten ifølge lovforslaget er i færd med at udarbejde, i stedet bør udbygges, således at politiet i forbindelse med efterforskning og ved afhøring af eventuelle vidner foretager tiltag i forhold til de eventuelle vidner, således at vidnernes tryghed - også i forbindelse med at skulle afgive forklaring i retten - øges.

Vidners generelle frygt for at afgive vidneforklaring bør således imødegås med oplysning - herunder oplysning om, at det er uhyre sjældent, at vidner lider overlast efter at have afgivet forklaring enten til politiet eller senere i retten.

Landsforeningen frygter, at anonym vidneførsel vil blive alt for udbredt, hvis lovforslaget vedtages. De valgte formuleringer i lovforslaget og bemærkningerne er så upræcise, at det kan risikere at blive en glidebane for udbredt anvendelse af anonyme vidner, eksempelvis at kriteriet skal være: "en samlet vurdering af sagens omstændigheder", ligesom fjernelse af kravet om, at vidnet risikerer at blive udsat for alvorlig fare, svækker hensynet til tiltaltes retsbeskyttelse, og Landsforeningen frygter således, at lovforslaget vil forøge risikoen for urigtige domfældelser.

Det bemærkes, at man har glemt at konsekvensændre i de følgende bestemmelser, i og med at man foreslår indskudt et nyt stykke 3 i § 856. Det gælder for de nugældende § 856, stk. 4-9.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

**RETSPOLITISK FORENING****HØRINGSSVAR**

fra Retspolitisk Forening

vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven

(Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner)

Justitsministeriets sagsnummer 2010-730-1206

Retspolitisk Forening har den 2. april 2002 vedr. L 139 (Forbedret vidnebeskyttelse) FT 2001-2002 2. samling udtalt sig imod anonym vidneførsel som sådan. Foreningen har ikke ændret standpunkt til dette spørgsmål i den siden da forløbne tid.

Foreningen kan således heller ikke støtte et forslag om udvidet adgang til anonym vidneførsel.

Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at lovforslaget ikke forekommer bedre begrundet end tidligere forslag om anonym vidneførsel. Dette gælder således begrundelserne i L 167 FT 1991-92 og det ovenfor nævnte L 139 FT 2001-2002 2. samling. Samtlige lovforslag argumenterer med meget generelle betragtninger om vidnesikkerhed og hensyn til retshåndhævelsen. Det skal dog anføres, at det aktuelle lovforslag har medtaget et afsnit om retspraksis vedrørende anonyme vidner.

Til de anførte kendelser bemærkes, at de i intet tilfælde omhandler vidneanonymitet i fuld udstrækning, således at vidnets identitet forbliver ukendt for den tiltalte. Dette gælder således Vestre Landsrets kendelser af 11. maj 2009, 20. maj 2009 og 3. juli 2009, kendelse af 18. marts 2010 fra Retten i Roskilde og kendelse af 25. september 2002 fra Vestre Landsret. Disse kendelser omhandler enten anonymisering af vidnernes *nye* navne eller, som det er tilfældet med afgørelsen fra Retten i Roskilde, at foretage anonymisering af vidnets *nuværende* navn, stilling og bopæl. Østre Landsrets kendelse af 2. november 2004 anonymiserer alene efternavn, stilling og bopæl.

21 JAN. 2011

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010-730-1206

Det må således antages, at der for retterne endnu ikke har foreligget tilstrækkeligt velbegrundede tilfælde, der kan bruges som støtte for vidneanonymisering, hverken efter de gældende bestemmelser i retsplejelovens § 856 eller efter det aktuelle lovforslag. Udvidelsen af adgangen til anonym vidneførsel ud over, hvad der er gældende ret, understreger efter foreningens opfattelse en meget farlig illusion om anonymitet, idet der kun i yderst sjældne tilfælde vil være tale om, at retterne ikke i et eller andet omfang finder, at tiltale bør have kendskab til et vidnes identitet, selvom nye navne, bopæl, stillingsbetegnelser og efternavne er anonymiseret.

Dette, sammenholdt med tiltaltes krav på at blive bekendt med selve vidneforklaringen, vil stort set altid indebære, at anonymitet er en illusion. En udvidelse ud over, hvad der fremgår af den gældende lovs forarbejder (vidner uden nogen tilknytning til tiltalte) til også at omfatte personer, der ikke er tilfældighedsvidner, tilsigter tilsyneladende en ganske betydelig udvidelse af mulighederne for anonymisering. Dette betyder, at flere kan indkaldes som vidner med tilsagn om, at spørgsmålet om anonymisering vil blive rejst i retten. Samtidig betyder det dog, at tiltaltes muligheder for at finde ud af hvem, der afgiver et anonymt vidneudsagn vil være væsentligt bedre, end hvis der er tale om tilfældighedsvidner.

Lovforslagets bemærkninger fastslår, at adgangen til at anvende anonyme vidner ikke i alle tilfælde er begrænset til sager, hvor der er tale om særlige former for kriminalitet, og hvor der foreligger egentlige trusler mod det pågældende vidne. Selvom denne retstilstand har været gældende siden 2002, understreger den en betænkelig retsikkerhed om bestemmelsens anvendelsesområde. Dette blev af Østre Landsret i et høringsvar ved behandlingen af L 139 påpeget med en henstilling om at det præciseres, hvilke lovovertrædelser der sigtes til.

Sammenfattende vil retstilstanden, hvis lovforslaget vedtages, være, at der i stort set alle sager efter straffeloven og en betragtelig del af særlovgivningen vil kunne rejses krav om anonym vidneførsel, endda selvom der ikke foreligger egentlige trusler mod det pågældende vidne.

Dette tyder efter Retspolitisk Forenings opfattelse på en alvorlig udskridning i den almindelige retskultur og harmonerer på ingen måde med lovforslagets bemærkninger om, at der også fremover bør være meget snævre rammer for adgangen til at tillade anonyme vidner. De seneste års udvikling i praksis ved domstolene ved udelukkelse af tiltalte fra at overvære vidneforklaringer under hovedforhandlingen i retten bekræfter, at udskridningsrisikoen er reel, og at denne advarsel derfor bør tages ganske alvorlig.

Foreningen skal afslutningsvis bemærke, at hele problemstillingen gentagne gange har været behandlet af Folketinget og været gjort til genstand for en grundig behandling i Retsplejerådet, der med afgivelsen af betænkning nr. 1056 om anonyme vidner m.v. i 1985 har skabt et seriøst grundlag for den retspolitiske diskussion om emnet. De forudsætninger, der lå til grund for Retsplejerådets drøftelser, ses ikke i afgørende grad at have ændret sig, hvilket Folketinget også indtil 2002 har tilsluttet sig. Den anførte retspraksis tyder heller ikke på, at der er behov for hverken den nuværende retstilstand eller en ændring som foreslået. På den baggrund skal foreningen opfordre til, at forslaget ikke vedtages, og at retstilstanden fra før 2002 genindføres.

København, d. 21. januar 2011

Bjørn Elmquist
formand

Leif Hermann
medlem af bestyrelsen